

er for de manges Skyld, som vilde unddrage sig den naturlige, moraliske Pligt, for dem, som vilde lade de faa være om det, for dem, som nok ville nyde Nytten deraf, men ikke selv give Bidrag. Det er dette Lighedstrav, som gør, at man paa alle Omraader maa forvandle frivillige Ydelser til Tvangsydelser, for at ikke de ligegyldige og de, der vel ønske at tage Fordelen, men ikke selv vilde bringe noget Offer, skulle have den Ubillighedsret at kaste hele Byrden over paa dem, der have en levende Følelse af, hvad Pligten tilfiger. Det er den gamle Vej, som er bleven fulgt allerede i Christian den 5tes danske Lov, og som ogsaa i Loven af 1ste April 1888 fuldstændig er anerkendt. Dernæst er der ogsaa tænkt paa Bidrag fra Kommunerne. Ja, jeg hævder med fuld Bestemthed, at der her i Hovedsagen er Tale om en Interesse, hvortil det fuldstændig kan forsvares, at Kommunen giver sit Bidrag, og jeg mener, at baade Kjøbenhavns og Frederiksbergs Kommunalbestyrelser ved at give deres Tilslutning — jeg skal straks komme ind paa Disfenspunkterne, der ere forholdsbvis meget ubehdelige — have haft en fuldstændig rigtig Erkendelse af, at her er en naturlig Opgave for Kommunerne. Dernæst er der Spørgsmaal om Statsbidrag. Hvad nu dette angaar, erkender jeg for det første ikke, at det er noget helt nyt, at man fra Statens Side har ydet Hjælp ved enkelte Kirkers Opførelse, hvor der ikke har været nogen, som man bestemt kunde holde sig til som den, der var pligtig og i Stand til at udrede Beløbet. Hvor der er fattige Menigheder, har man altid ydet Støtte baade til Kirker — Budgetterne vise det — og til Præsters Lønninger. Naar man saa siger, at Hovedstaden er en rig Kommune, skal jeg ikke indlade mig paa at besvare det Spørgsmaal, men jeg vil sige: Hvad er det egentlig, det her gælder om, og hvorledes er Forbindelsen her mellem de rige i Kommunen og dem, som der er Spørgsmaal om at hjælpe? Hovedsagen er jo at skaffe de udstrakte store Forstæder et tilstrækkeligt Antal Kirker og tilstrækkelig geistlig Betjening. Her er det store Flertal ikke velhavende — det er givet — og dem maa man derfor komme til Hjælp. Spørgsmaalet er blot: Skulle vi forlange, at Hovedstadens øvrige Beboere skulle bringe denne Hjælp, eller skulle vi tage hele Landet med? Da saa siger jeg, naar det gælder Hovedstadens Interesse, og man derfor til en vis Grad tager Kommunen med, altsaa Hovedstadens øvrige Beboere, hvilket sker gennem Kommunens Tilslut, saa er det ikke unaturligt, at ogsaa Staten giver sit Bidrag, idet

man siger. Her er en kirkelig Interesse i Landets Hovedstad, som ikke bør bæres alene af dem, der ere de nærmest pligtige, det enkelte Soqns rimeligvis lidet velhavende Beboere, nej, de andre Statsborgere maa hjælpe med at bære, baade Hovedstadens og hele Landets Beboere. Det er ikke unaturligt at lætte Hovedstadens aandelige Betjening lige saa højt som Frihavnsanliggendet.

Man har talt om, at Lovforslaget paa nogle Punkter burde formes anderledes. Det ene af disse Punkter er Spørgsmaalet om Gaver til Præsten. Det vilde føre mig vidt, om jeg her skulde gaa ind paa dette Spørgsmaals principielle Side. Jeg vil kun sige, at for mig stiller det sig ganske klart, at det vilde være baade stridende imod den tilbante Skik og i en urimelig Grad være stridende imod, hvad man paa mangfoldige andre Omraader finder rigtig, om man, naar man ikke tvinges til at give en Gave, og der heller ikke lægges nogen moralisk Tvang paa en i saa Henseende — thi ogsaa det sidste vil jeg have ubeløftet — skulde være hindret i at give en personlig Ydelse, hvorpaa man lægger Vægt, at et Lovbud altsaa skulde hindre en i at give en saadan Ydelse og hindre den anden i at modtage den. Det er i den Grad urimeligt at ville forbyde en saadan Ydelse, at jeg meget nødig vilde være med dertil. At bringe den Sag ind under en Bestemmelse i Straffeloven, og at sige, at den Præst, der modtog en Gave, skulde straffes for Bestikkelse, er en saa kraftløse Tanke og vilde i den Grad lægge Jalgruber for den paa gældende Præst og for det Menighedsmedlem, der ønskede at vise Erkendtlighed paa den Maade — og den Slags Erkendtligheder ere vi jo vant til i hele Livet — at jeg ikke vil være med til at ordne det paa den Maade. Men naar jeg har optaget vedkommende Bestemmelse i Lovforslaget, er det ikke saa meget i Kraft af min personlige Overbevisning, eller fordi den har været ønsket af det kirkelige Raad eller af Sjællands Biskop, men fordi jeg har optaget den Tanke og i alt Fald i det væsentlige den Formulering, som dette Ting fastholdt, da der sidst var Tale om Præstelønningsforhold, ved hvilken Lejlighed dette Spørgsmaal var under en meget udførlig Forhandling, som endte med, at dette Ting erkendte den Sætning for rigtig, at der skal ingen Pligt være til at yde Gaver, men at der skal være Ret til at modtage dem. Naar jeg i dette Lovforslag og med Hensyn til Spørgsmaal, der snart ville komme paa Dagsordenen og ere bragte frem i det andet Ting i et Lovforslag om Præstelønnings-